

İnternet ve Dermatolojide Kullanımı

THE NET AND ITS USE IN DERMATOLOGY

Ahmet METİN*

*Dr..Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji AD, VAN

Özet

Bu yazıda kullanıcı olarak biz doktorlar ve halkımıza, sayısal bilgi olarak da internetin, Dermatoloji bilim dalına sağladığı olanaklara, vaat ettiği geleceğe ve Türk Dermatolojisi adına bir an önce yapılması gereken bazı tavsiyelere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: İnternet, Dermatoloji

T Klin Dermatoloji 1999, 9:175-186

Bilgisayar teknolojisi ve yazılımları sürekli olarak gelişmekte, bizlere her alanda olduğu gibi eğitim ve hizmet alanında da çeşitli kolaylıklar sağlamaktadır. Hayatımıza her gün farklı bir yönüyle girmesine alışık olduğumuz bu teknoloji son yıllarda yaşanan tüm gelişmelerin kaçınılmaz sonucu olarak bilgi ve iletişim devi interneti ortaya çıkardı. Günümüzde internet ile insanlık adeta sahip oldukları her birikimi paylaşan, sınırları olmayan ve bütün dünyayı kapsayan yeni bir ulusun doğuşuna tanık olmaktadır.

Tüm dünyada hızlı bir gelişme sürecinde bulunan internet, bilimsel ve teknolojik her değişimi içermekte ve yenilerine de olanak sağlamaktadır. Son bir iki yıldır ülkemiz bilgisayar dünyasının en popüler konusu olan internet bu nedenle yıllardır

Geliş Tarihi: 20.02.1998

Yazışma Adresi: Dr.Ahmet METİN
YYÜ Tıp Fakültesi Araştırma Hastanesi
Deri ve Zührevi Hastalıklar AD
65300, VAN

^ 6-9 Ekim 1997 tarihinde, XIII. Prof.Dr.A.Lütfü Tat sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

T Kim J Dermatol 1999, 9

Summary

This review is about internet and its facilities it provides for Dermatology.

Key Words: Net, Dermatology

T Klin J Dermatol 1999, 9:175-186

bilgi toplumu olma özlemi içinde bulunan ülkemizin yakaladığı en önemli fırsat olup gösterilen ilginin yoğunluğu da bu özlemden kaynaklanmaktadır. Sağlıkta eğitim, hizmet, tanıtım ve reklam amaçlı etkinliklerin hızla elektronik ortamlar üzerine kaydığı günümüzde internet Türk tıp ve dermatolojisinin önünde yeni, aydınlık bir ufuk olarak durmaktadır.

İnternet genel olarak üç parçadan oluşur. Bunlar; interneti oluşturan bilgisayar, server, ağ gibi altyapılar ve internet üzerinde kullanıma hazır sayısal bilgiler ile kullanıcılarıdır.

İnternet Nedir?

İnternet ya da "Net" dünya üzerindeki bilgisayar ve bilgisayar ağlarının birbirleri ile bağlanmasıyla ortaya çıkmış başı, sonu, kısıtlaması ya da yöneticisi bulunmayan global bir bilgisayar ağıdır (1). Ağlar arası ağ ya da, bilgisayarlar arasında kumlu bir "Bilgi otobanı" olarak da kabul edilebilir. Bu otoban, akla gelen her başlığı ihtiva eden zengin bir bilgi kaynağıdır. Bugün 5 milyonun üzerinde ana (host) bilgisayar ve yaklaşık 60 milyon kadar kullanıcı (user) bulunan internette kullanıcı sayısının 2000 yılında 500 milyona ulaşacağı tah-

min edilmektedir (2), Bu devasa ve karmaşık yapıya rağmen internet tıpkı canlı bir organizma gibi büyümekte ve gelişmektedir.

Etkileşimli, canlı ve dinamik bir ortam olan internetin üzerinde sürekli şekilde gelişen çok sayıda araç bulunur. Bunların içerisinde en gelişmiş olanı "Web"dir. Web istemci ve sunucuları ile tüm internetin web içinden sunum ve erişimi mümkündür. Bununla beraber internet sadece web değildir, intranet, telnet, FTP, gopher, yazı-ses-görüntü iletişim imkanları, forum, tartışma ve haber gurupları gibi diğer iletişim araçlarına da sahip olup dijital bankalar ve hizmetleri sayesinde aynı zamanda bir alışveriş ortamıdır. Ayrıca aranan bilgiye kolay ulaşmayı sağlayan "Alta Vista", "Yahoo", "Lycos", "Excite" ve benzeri teknoloji harikası bir çok arama makinası bulunmaktadır.

İnternet insanlar için farklı kullanım amacı taşır. Kimi için hoş vakit geçirilecek bir araç iken, kimine dünyanın dört bir yanındaki dostları ile haberleşebileceği bir mekanizma, birçok insan için de evinden çıkmadan çalışabileceği ortamdır. Araştırmacı içinse bilgiye çok hızlı ve kolay erişim demektir. Aslında tüm bunların toplamından daha büyük bir şey olup bir kütüphane, bir yayın, bir tanıtım aracı, bir haberleşme ortamı, bir kültür, sanat ve ticaret merkezi demektir. Çünkü internet esas olarak iletişim, üretim ve üretimin paylaşımı içindir.

İnternetin Kısa Tarihi

İnternet, Amerikan Ordu birimleri arasında iletişimi sağlama amacı ile ilk kez 1969 yılında ARPA-NET (Advanced Research Projects Agency Network) olarak başlamış, sonradan hükümet kuruluşları ve eğitim kurumları da dahil olunca bu yük kaldırılmamış ve ordu ile hükümet kurumlarının kullandığı sistem MILNET olarak ayrılmış, diğer sistem ise ARPA-NET olarak devam etmiştir (3).

Zamanla büyük bilgisayar firmaları ve şirketler de katkı payları karşılığında kendi ağ sistemlerinden ARPA-NET 'e bağlanınca Amerika'yı baştan başa saran ağ giderek büyümeye ve hemen her alana girmeye başlamıştır. Tam bu aşamada iletişim protokollerinden daha esnek bir yapıya sahip, gelişmeye açık bir standardı bulunan ve değişik metodların bir arada kullanılmasına imkan tanıyan TCP/IP (Transfer Control Protocol / Internet

Protocol) protokolü keşfedilmiş ve 1983 de ARPA-NET üzerinde TCP/IP protokolüne geçiş sağlanmıştır. UNIX sistemlerinin ağlar üzerinde kullanım kolaylıkları nedeni ile ARPA-NET'in abone sayısı beklenmedik şekilde artmış ve ikinci ARPA-NET 'de bir süre sonra tıkanmaya başlamıştır. NSF (National Science Fountain) bu tıkanıklığı önlemek amacıyla 1986 da daha geniş bant kapasiteli bir global ağ sistemi olan NSFNET'i kurunca bağlantılar kısa süre içerisinde NSFNET'e geçirilmiş ve ARPA-NET'de 1990 da bitmiştir (3).

NSFNET'e geçilince süper bilgi işlem merkezleri oluşturulmuş ve bunu bağlantılarda bir büyük bir artış izlemiştir. Bir zamanlar sadece elektronik posta ve dosya transferi amacıyla yönelik olan uygulamalar daha farklı alanlara kayınca 1992 yılında bilgi paylaşımında kullanımı oldukça kolay olan en önemli keşif WWW (World Wide Web) bulunmuş, böylece internet herkesin kullanabileceği bir sistem haline gelmiştir. Bu keşif internete talebi daha da artırmıştır. Son yıllarda internetin bugünkü yapısında da tıkanıklık görülmeye başlandığı için Amerika Birleşik Devletlerinde öncelikle akademisyenlerin hizmetine sunulacak ikinci bir global ağ İnternet-2 üzerinde süregelen yoğun çalışmalar mevcuttur (4).

Türkiye'de İnternetin Durumu

Türkiye internetle yaklaşık 6 yıl önce bir TÜBİTAK- ODTÜ projesiyle tanıştı. Ancak geçen bu sürenin ilk 4 yılı oldukça sıkıntılı oldu. Bu süreçte genelde öne çıkan görünüm plansızlık, sahipsizlik ve ilgisizlik olmuştur. TÜBİTAK kamudan yeterli destek ve kaynağı bulamadığı için şeffaf ve katılımcı mekanizmalar kurulamamış, sorumluluk ve görev alma açısından tam anlamıyla bir kurumsal sahipleneşme gerçekleşemediği için de yükün büyük çoğunluğu özverili ve amatör ruhlu insanların omuzlarında kalmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı interneti çok geç fark etmiş, YÖK yaklaşık 2 yıl önce anlaşmaları imzalanan ULAK-BİM projesine kadar uzun süren bir dönem boyunca pratik olarak internetin farkına varamamıştır (5).

Tüm bunlara rağmen kısa süre içerisinde medyanın da yardımıyla ülkede internetin ne olduğunu öğrenmeyen kalmadı, yeterince uzmanlık kazanmış kadrolar yetişti, bu şekilde daha kaliteli ve yaygın eğitim verebileceğini düşünen kurumlar ile para

kazanabileceğini düşünen firma ve şirketler ortaya çıktı. ULAK-BİM projeleriyle Türkiye'de akademisyenler için engeller büyük ölçüde aşılmış olacak. Ancak, halk için daha halledilmesi gereken bir çok sorun mevcuttur.

Amerika Birleşik Devletleri'nde internet kullanıcı sayısı 25 milyonun üzerinde olup bu rakam ülkemizde sadece 17.000 ana makine ve 20-30 bin arasında bir sayıda kullanıcıdan oluşmaktadır. İnternet üzerindeki kurum sayısı sadece 1700 adet olup çoğu ticari kurumlara aittir (6). Ana makine olarak ticari kurumlar fazla olsa da kullanıcı ve bilgisayar sayısı bakımından üniversiteler daha öndedir. Bir internet servis sağlayıcısının (ISS) anketine göre (www.magnet.com.tr/anket/anket.htm) internet kullanıcılarının %33'ünü öğrenciler, %23'ünü mühendisler ve kalanım diğer meslek grupları oluşturmaktadır. Bu verilerden ve tıp meslek grubunda bilgi ve kaynak ihtiyacının daha çok olacağı düşüncesinden hareketle Türk tıbbının bu alanda çok geride kaldığı anlaşılmaktadır. Bu durum internet kullanım amacında da görülmekte, yine aynı ISS'nin yaptığı ankette akademik amaçla kullanım son sırada ve %2 oranda bulunmaktadır. Çağın getirdiği bir zorunluluk olması nedeniyle akademik çevrelerin gelecekte interneti daha yoğun kullanması beklenmektedir. Çünkü ULAKBİM projesiyle akademisyenlere profesyonelleri de imrendirecek düzeyde hızlı, ucuz ve kaliteli internet hizmeti getiriliyor. Üstelik çalışmalar İnternet-2 projesine gereken altyapıya hazır olacak şekilde sürdürülmektedir.

Şayet biz akademisyenler de gereken mekanizmaları kurar gerekli ilgiyi gösterip, kaynak ayırsak internet adına ülkemizdeki büyüme ve gelişmeye katkıda bulunur, bunun sonuçlarını da eğitim, üretim ve halka hizmetimiz alanında fazlasıyla alırız.

İnternet ve Dermatoloji Bilimi

İnternetin Dermatoloji için ne derece önemli olduğu getirdiği yenilik ve sağladığı olanaklar göz önüne alındığında kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. İnternet araçlarını kullanmayı öğrenen hekimin yapabileceği şeyler, sadece hayal gücü ve bilgisayar teknolojisi ile sınırlıdır. Aşağıda, daha çok Dermatolojiyle ilgili web adreslerinde görüldüğü kadarıyla dermatolojide internet kullanımına başlıklar altında değinilecektir. Ancak in-

ternet yapısındaki esneklik ve dinamizm sayesinde sürekli değişim göstermektedir. Bu nedenle burada sayılanlar dışında kullanım amaçlarına rastlamak ya da kolaylıkla yeni kullanım alanları keşfetmek de mümkündür.

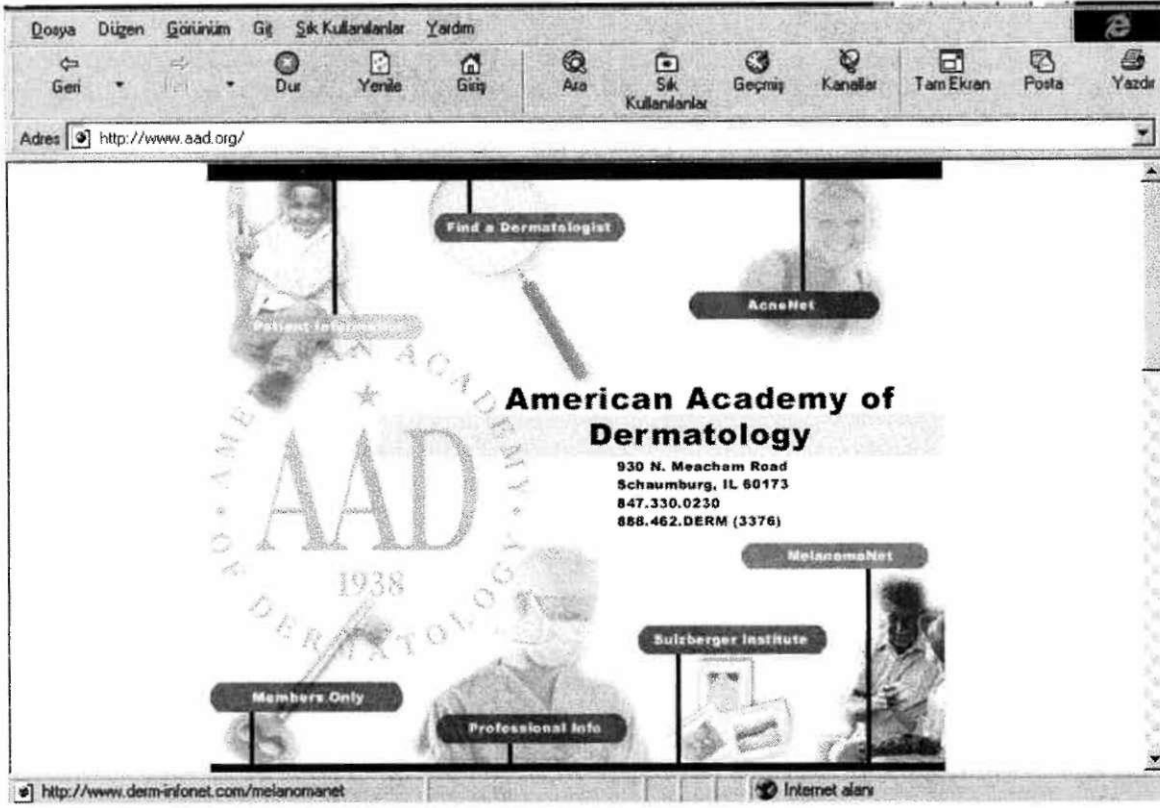
Halkın Eğitimi Amacıyla İnternet Kullanımı: Kendinde ya da yakınında bir deri hastalığı bulunan insanlar sıklıkla bu konuda bilgi arama ihtiyacı duymaktadır. Gelişmiş ülkelerde internetle bu çaba içinde olan insanlara oldukça geniş ve güvenilir kaynaklar sunulmaktadır. Genelde hasta ya da yakınlarının desteği ile kurulan dernek, birlik, vakıf ya da bir akademik kurumun web sayfalarından halka yönelik dermatolojik bilgiler verilmekte, hastalar doktorla işbirliğine çağırılmaktadır (Şekil 1). Biz de kuracağımız benzer oluşumlarla hasta veya yakınlarına onların anlayacağı şekilde en son bilgileri verebilir böylece, özellikle deri hastalıkları konusunda oldukça yaygın ve yanlış birçok inanışın ortadan kalkmasını sağlayabiliriz. Bu amaçla halen bulunan veya kurulacak olan vakıf, dernek ve birlikler de web sayfalarına alacakları reklam ve yardım duyurulan ile hizmet ağlarını genişletebilirler.

Dermatolojik Eğitimde İnternet Kullanımı:

Son zamanlarda internette uygulama alanı bulan bir konu da etkileşimli tıp eğitiminin verilebilmesidir. Washington Üniversitesi'nde tıp öğrencilerine deri lezyonlarını öğretmek amacıyla web sayfaları oluşturulmuş (<http://www.hslib.washington.edu/courses/hubio542/index.html>) bu şekilde verilen eğitimin klasik yöntemden daha başarılı olduğu bulunmuştur (Şekil 2).

Dermatolojik eğitimde, akademisyenler sıklıkla hazırlamış oldukları ders notları için görsel arşiv sıkıntısı çekmektedir. Bu sıkıntı perifer üniversitelerimizde daha yoğundur. Online atlaslardan alınacak hastalıklara ait klinik ve histopatolojik resimlerle, rahatlıkla eğitsel değeri oldukça yüksek slayt arşivleri yapmak mümkündür (Şekil 3).

İnternet içinde, dermatolojik hastalıkları ele alan online kitaplar ve bazı kitapların dermatolojik hastalıklara ait bölümleri bulunur (Şekil 4). Bu şekilde biz de öğrencilerimize zengin ve Türkçe içerikli sayfalar hazırlayabilir, tek bir merkezden ülke genelinde tüm tıp öğrencilerinin faydalanmasını sağlayabiliriz. Bu aynı zamanda Türkçe konuşan diğer devletlerdeki eğitime de katkıda bulunacak ve

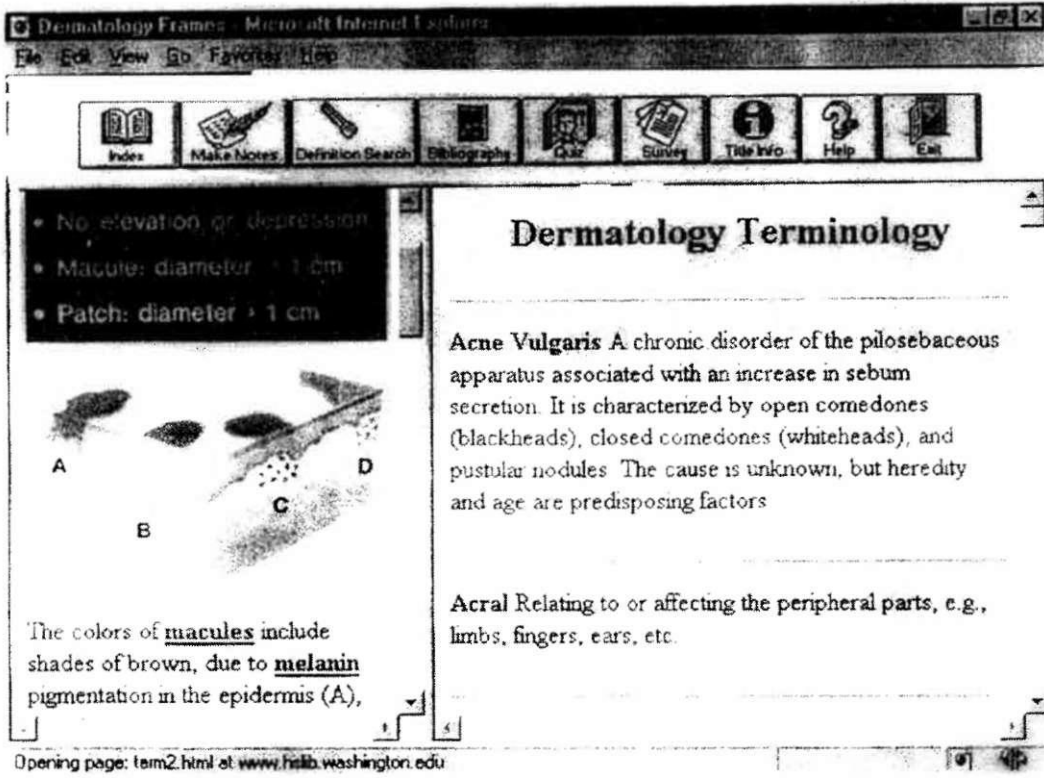
Şekil 1. AAD'nin açılış sayfası. Burada halkın deri hastalıkları hakkında bilgilendirilmesi (Public Information) için de bağlantı bulunmaktadır.

sadece tıp değil, diğer eğitim alanlarda da yapılacak çalışmalarla bu devletlerle kaynaşmamız hızlanacak, Türk dili de dünya dili olma yolunda çok önemli bir gelişme kaydetmiş olacaktır.

Kaynaklara Erişim ve Bilgi Paylaşımında İnternet Kullanımı: Kaynaklara ulaşım, sadece taşrada değil, büyük yerleşim biriminde çalışan araştırmacıların da sık karşılaştığı bir sorundur. Çalıştığı birimde medline tarama şansına sahip olanlar az sayıda olup yapılan başvurular az veya çok vakit kaybı oluşmaktadır. Belirlenen kaynaklara erişimse her zaman gerçekleşmemektedir. Çeşitli zahmet ve emekle hazırlanan araştırmaların çoğu çeşitli haklı veya haksız nedenlerle uluslararası yayın organlarında yayımlanamamakta, yurtiçi bir dergide yayınlanması durumunda dünyanın diğer ülkelerindeki araştırmacıların dikkatini çekmemektedir. İnternetin bizlere sağlamış olduğu imkanlarla tüm bu tıkanıklığın aşılması mümkün olacaktır.

İnternette yerli ve yabancı birçok adreste, paralı veya ücretsiz medline tarama hizmeti verilmektedir. Bu sayede araştırmacı günün istediği saatinde literatür taramasını yapabilir, özetleri ile kaynak listesini elde edebilir, kredi kartı aracılığıyla ücretini ödediği bir makalenin adresine gönderilmesini isteyebilir. Bazı kurumlardan makalenin tamamını ücretsiz almaları dahi mümkündür. Yapılan araştırmalara bir web sayfası ile tüm dünyanın ulaşabileceği adreslerde ister Türk dilinde, istenirse yabancı bir veya birkaç dilde birden, araştırmacıların erişimine sunulabilir.

Bilimsel Etkinliklere Katılım ve Sürekli Tıp Eğitiminde İnternet Kullanımı: Ülkemizde süreli yayın takibi, kongre, konferans, seminer, sempozyum, kurs gibi sürekli eğitim gereçleri büyük masraf ve zaman gerektirdiği için birçok hekim tarafından kullanılmamakta bu nedenle yürütülen çeşitli faaliyetler amacına yeterince ulaşamamaktadır. İnternet bu alanda yaşanan problemlerimizi de çözebilecek yapıdadır.

Şekil 2. Washington Üniversitesi'nde tıp öğrencilerine deri lezyonu ve Dermatoloji terminolojisini öğretmek amacıyla hazırlanan bir web sayfası.

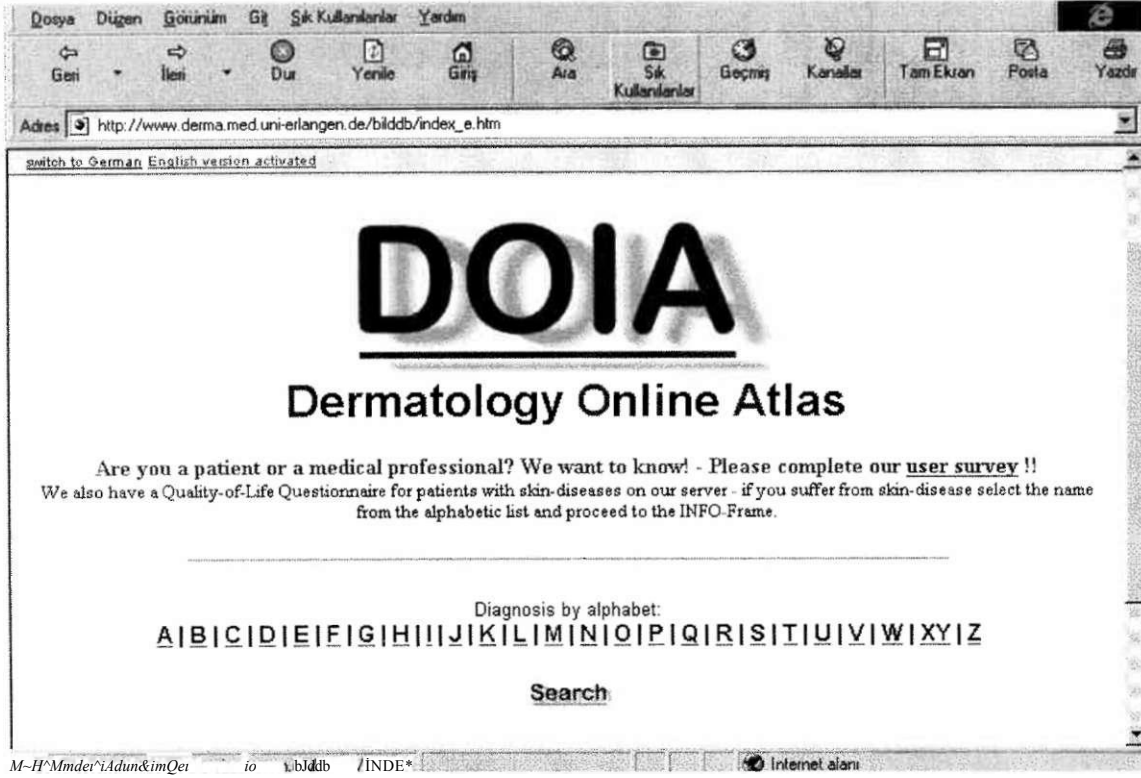
Matbaa teknolojisiyle yayınlanan çeşitli köklü dergiler, ücretli oldukları için internette de ücretsiz fulltext makale vermiyorlar. Online abonelik yapılmışsa yazılar baskıya girmeden iki hafta öncesine kadar internette okunabilir. Ayrıca önemli bir kısmında makale özetlerine ulaşmak, derginin yayın kabul şartlarını, editör adreslerini ve e-mail'lerini alıp mesaj göndermek mümkündür.

İnternette hemen her tıp bilim dalı gibi dermatologların da takip edeceği ücretsiz online dergiler bulunmaktadır (Şekil 5). Üstelik burada makalelere direkt yorum ve katkıda bulunmak yazarlara kolayca mesaj ve soru iletmek mümkün olmaktadır. Online dergilerde yayınlanmak üzere hazırlanan makalelerin yetkililere gönderilmesi ise saniyeler almakta, yayma kabul edildiği ise çok kısa bir zaman içinde bildirilmektedir. Ülkemizde bazı üniversite ve kuruluş dergileri internete girmeye başlamıştır. Ancak başvuruların internet ile yapılması için henüz zamana ihtiyaç vardır. Bu şekilde Ankara Tabip Odasında (www.ato.org.tr) online

olarak TEJM (Turkish Electronic Journal of Medicine) dergisini ve Türk Dermatopatoloji Derneğinin yayın organı Dermatopatoloji Dergisi (www.ato.org.tr/konuk/tdp/) yayınlanmaktadır.

Sürekli tıp eğitiminin diğer gereçleri açısından internette sunulan imkanlar da azımsanamayacak ölçülerdedir. İnternetle, kişisel katılım gerektiren kongrenin ücreti ödenebilir. Otel ve uçak rezervasyonu yapılabilir. Makale özet formu verilebilir. Kongrelerde bildirilen tebliğler ya da özetleri, yazarların adı ve adresleri ile okunur. İstenirse bilgisayar ortamında saklanabilir. Eğer kongre sadece internet ortamında gerçekleşiyorsa iş daha kolay; posta masraf ve risklerinden uzak makale yayına gönderilerek ev veya iş yerindeki bilgisayarın başında ve internet ortamında kongrenin tüm bilimsel yazıları okunarak ileride kullanılmak üzere bir kenara kaydedilebilir.

Kurs, seminer ve sempozyumlar için de geçerlidir yalnız bu tür etkinlikler genellikle yapıldıktan sonra internete verilmektedir. Bu şekilde biz de

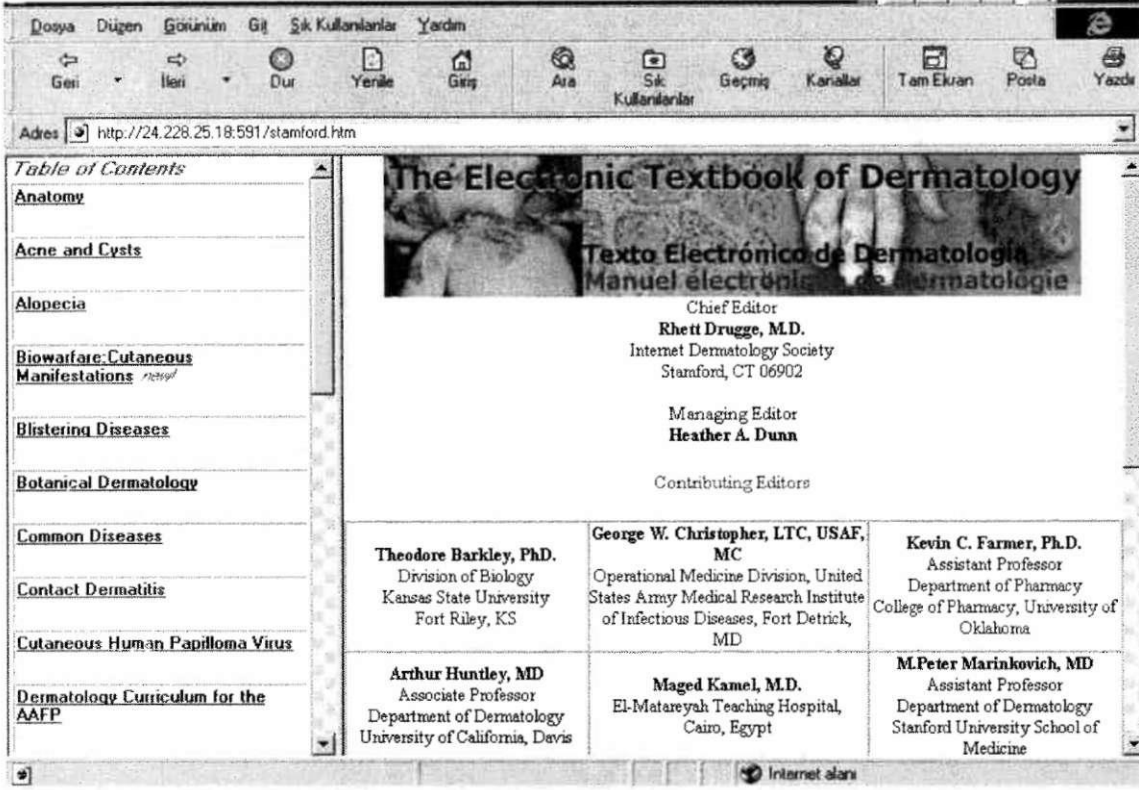
Şekil 3. İnternette 500'ün üzerinde hastalığa ait yüksek kalitede fotografik görüntü bulunan bir online adres.

büyük merkezlerde sık sık yapılmakta olan bilimsel faaliyetleri herkesin ulaşacağı alanlara yerleştirerek etkinliklerin daha verimli olmasını ve yaygınlaşmasını sağlayabiliriz.

Yurtdışında Eğitim ve Çalışma İmkanlarının Araştırılması Amacıyla İnternet Kullanımı: Yurt dışında eğitim almak, uzun ya da kısa bir süre için dahi olsa bilgi ve deneyimini daha gelişmiş merkezlerde artırmak isteyen, ancak bu fırsatı nerede ve nasıl bulacağını bilmeyen çok sayıda meslektaşımız bulunmaktadır. Bu amaçla internetten daha uygun bir ortam düşünülemez, çünkü çoğu eğitim kurum ve kuruluşları yurtdışındaki bu tür olanakları internet aracılığı ile de duyurmaktadır. Başvuru ve yanıt alımı ise yıldırım hızıyla gerçekleşmektedir.

Malzeme, Cihaz, Kit Araştırma ve Alımında İnternetin Kullanımı: Tıbbi bir cihaz alınacağı zaman karar verme ve tercih etme durumunda kalanlar genellikle firmalarca hazırlanmış birkaç

broşüre bağlı seçim yapmak zorunda kalmakta, bazen daha gelişmiş, ancak ülkeye gelmemiş bir cihazdan habersiz, demode olanı alma yanlışlığına düşmektedir. Üstelik talep ettiği ürünün fiyatını da bu firma ve aracılardan insafına göre belirlemekten başka çaresi bulunmamaktadır. Araştırmacılar ise sıklıkla planladığı bir çalışma için gerekli laboratuvar KİT'ini temin edememekte ve teorilerini pratiğe geçirememektedir. İnternet bu konuda yaşanan sıkıntılar için de çözüm sunabilir. Bu amaçla internete giren kullanıcı dünyadaki bütün alternatifleri detayları ile önüne getirip, yurt içerisinde bulunmadığı bir cihaz veya malzemeyi tüm özellikleri ve fiyatı ile belirleyebilir, yetkili veya aracı firmalara bulabilecekleri adresleri de göstererek onları kendisi için daha iyi koşullarda alışveriş yapmaya çekebilir. Gerekirse ihtiyacını binlerce kilometre uzakta olan firmalardan direkt sipariş yaparak karşılayabilir. Bu sayede bazen de kullandığı bilgisayarlı bir cihazın yeni sürüm programlarını bilgisayarına indirerek cihazını daha verimli hale getirebilir.

Şekil 4. Dermatoloji'nin birçok konusunu içeren Electronic Textbook of Dermatology.

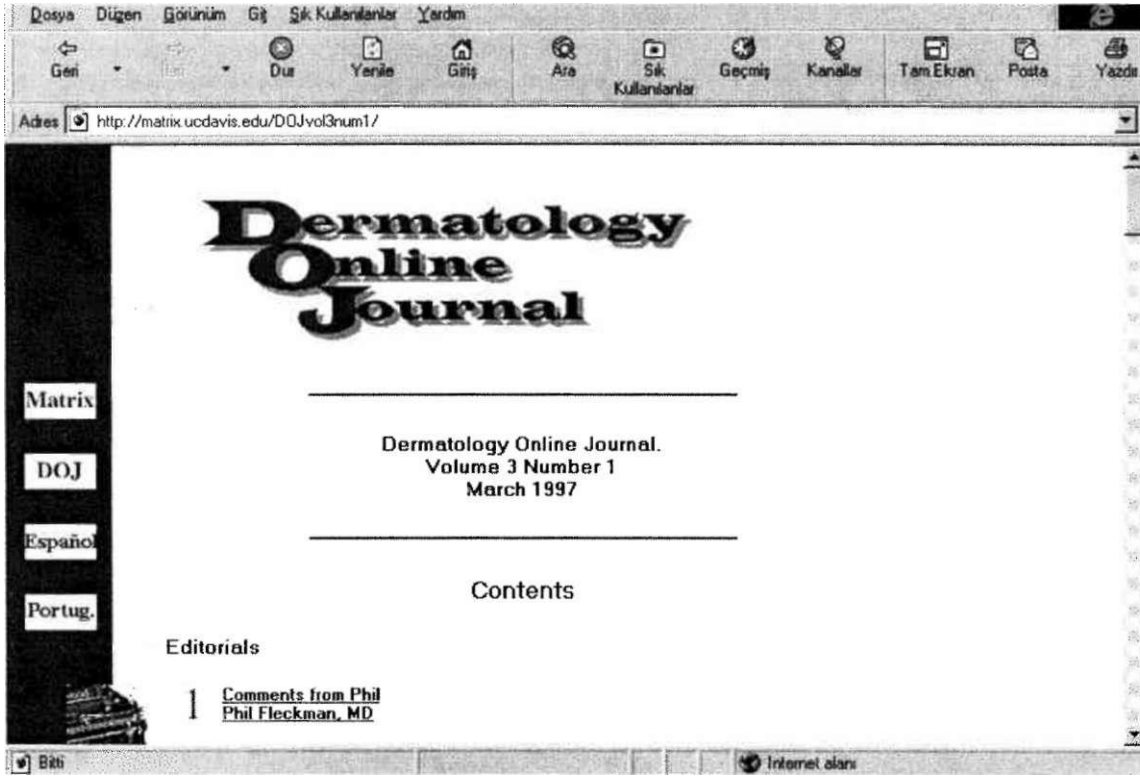
Denek Bulmak Amacıyla İnternet Kullanımı: Yurt dışında araştırmacıların henüz yeni kullanmaya başladığı, gönüllü deneklerde ve az görülen hastalıklarda kısa sürede yapılması planlanan araştırmalar için akılcı bir çözüm yoludur. Türkiye'de henüz internet kullanıcılarının da az sayıda olmasından dolayı bu girişimlerin sonuç vermeyeceği düşünülebilir ancak, bu yolu denemenin ve bir şekilde başlatmanın sistemlerini kurmuş olan araştırma birimlerine getireceği hiç bir yük yoktur.

İlaç ve Tedavi Yöntemlerinin Araştırılmasında İnternet Kullanımı: Hekimlerin hastalarını tedavi ederken karşılaştığı önemli sorunlardan biri de bazen son zamanlarda bulunan bir yöntemi ya da hastası için kullanabileceği jeneriğin nerede ve hangi adla bulunduğunu araştırmak ve hastaya bildirmek zorunda kalmasıdır. Bu durumda internet aracılığı ile FDA (Food and Drug Administration), RxList ya da diğer ilaç listelerine giren bir hekim

aradığı bir jeneriğin nerede ve hangi adla pazara sürüldüğü kolayca öğrenebilir (Şekil 6), tedavi yöntemleriyle ilgili bilgilerin dökümünü alabilir. İsterse ilaç yan etkileri için hastasında oluşan lezyonların hangi ilaçlara ait olabileceğini belirleyebilir (gopher://gopher.dartmouth.edu/!1/Research/BioSci/CDRD). Listelerde tedavi yöntemleri ile ilgili tartışma sayfalarına bakar, ilgilendiği tartışmalara katılır, arzu ederse yeni bir tartışma açabilir. Hatta tedavi konusunda yüzlerce, binlerce kilometre uzaktaki klinisyenler ile konsültasyon yaparak onlardan yardım isteyebilir.

İlaç firmalarının web sayfalarına ulaşarak bu firmaların tedaviye girmiş ve deneme aşamalarında olan ilaçları hakkında bilgi alabilir, planladığı çalışmalar için bu firmalardan destek isteyebilir.

Reklam ve Duyuru Amacıyla İnternet Kullanımı: Özel sağlık merkezleri için internet ortamı, mükemmel bir reklam aracıdır. Hastaları çekmek amacıyla buldukları yeri haritası ile gösterir, te-

Şekil 5. Net'in oldukça düzenli ve iyi bir içeriğe sahip ücretsiz dergisi Dermatology Online Journal.

davi ortamları ve cihazlarını, fotoğraf veya hareketli görüntülerle tanıtır, hekimlerini deneyimleri ve ilgi alanları ile sunabilir, hatta hastanın randevusunu kendisinin girmesi sağlayabilirler.

Diğer Klinik ve Meslektaşlarla Haberleşmede İnternet Kullanımı: İnternette oluşturulan haber grupları, posta listeleri, konferans salonları, IRC (Internet Relay Chat) ve ICQ (I Seek You) araçları ile bir hekim, dünyanın her hangi bir yerinde yapılmış olan konferansa katılabilir, meslekten diğer insanlarla tanışarak, yazılı sesli ya da görüntülü bir iletişim yolları ile bilgi alışverişinde bulunabilir, tartışma yapılabilir.

Haber gruplarında, yardımcı arayan, belirli konularda yazışmak isteyen meslektaşlarla, yeni keşiflerle, reklam ve duyuru ilanlarını okuyabilir; kendi ilanlarını, reklamlarını ve yardım çağrılarını buralarda masrafsız ve kolay bir şekilde duyurabilir.

Hobi ve Eğlence Amacıyla İnternet Kullanımı: Bu amaç kullanıcıya göre değişen sınırsız

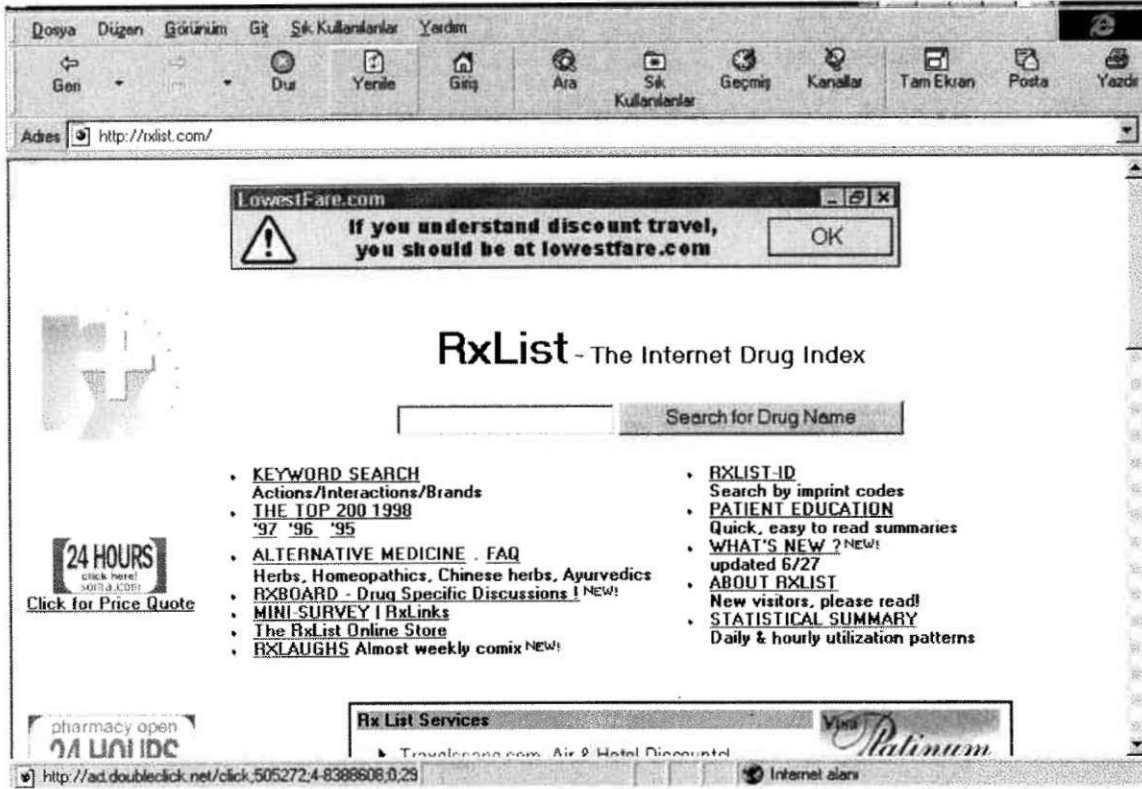
örnekler içerir. Çoğu gazete ve dergi internetten okunabilir. Merak edilen bir kitap hakkında yorumlara bakılabilir. Bazen de kitabın kendisi dahi incelenebilir, gerek görülürse kredi kartı ile satın alınabilir. Arzu eden müzik dinleyebilir, astronomideki gelişmeleri izleyebilir ya da ilgilendiği bir film hakkında bilmek istediği her şeyi araştırabilir. Boş zamanlarda sohbet odalarına girilerek, her meslekten insanlarla yeni dostluklar kurulabilir, isterse kendi belirlediği bir konuyu tartışmak amacıyla yeni bir oda açar.

İnternet ve Türk Dermatolojisi

İnternetin Türk toplumuna girmesi ve gelişmesinde yaşanan sıkıntılar tüm tıp dalları gibi Türk Dermatolojisine de yansımış, altyapı ve teknik yetersizlikler sonucu günümüze kadar geçen süreç içerisinde bir türlü yaygın kullanım sağlanamamıştır.

Bununla birlikte internete tamamen de ilgisiz de kalınmamıştır. Önce bilgisayar ve yazılım! arm-

Şekil 6. İlaçların jenerik adı girilerek değişik ülkelerde pazarlanan ismine ve prospektüs bilgilerine ulaşılabilen yararlı bir liste.

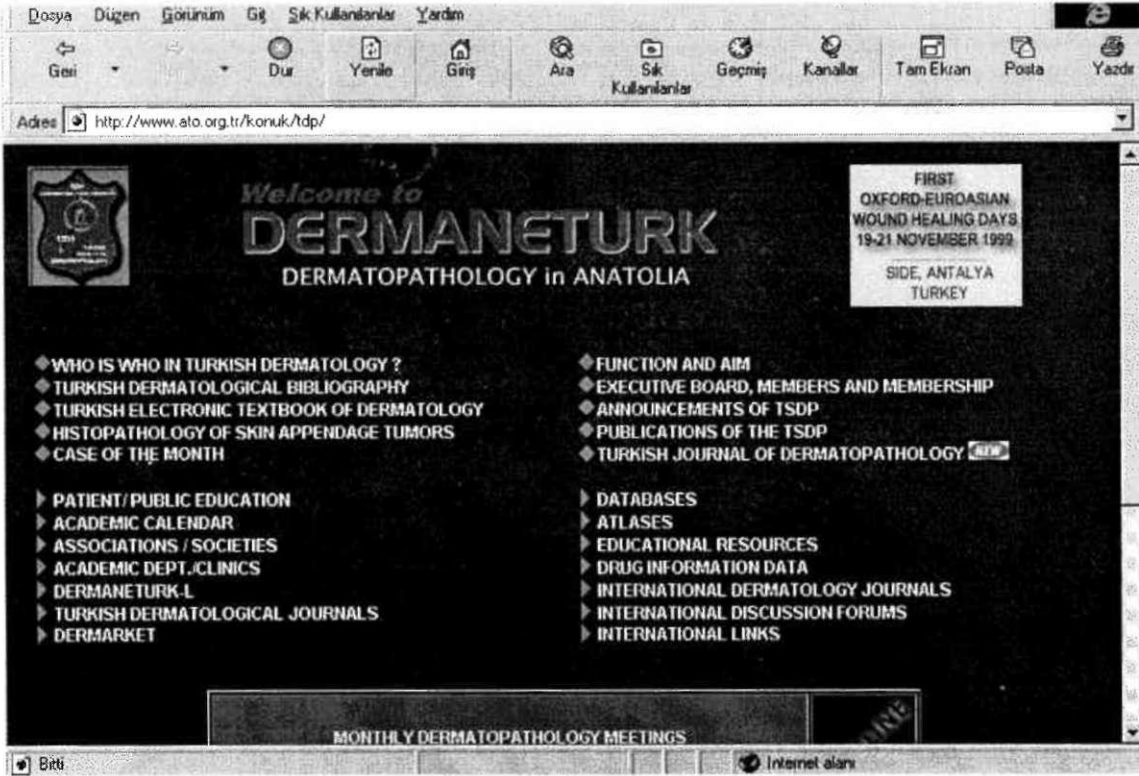
daki gelişmeyi yakından takip eden hekimlerce internetin önemi fark edilmiş ve birkaç dermatolog tarafında yürütülen kişisel gayretlerle bugün sonuçları orta konmuş olan girişimler başlatılmıştır. Diğer yandan ülkede internetin popülarite kazanarak yaygınlaşması, yazılımların gelişerek internet kullanımını kolaylaşması ve ülkenin her yanından bağlantı kurulabilmesini takiben internet daha çok sayıda hekim tarafından kullanılmaya başlanmıştır; bilimsel toplantılara getirilen sunularla internetin önemi ve olanakları anlatılarak geniş kitlelere yayılması amaçlanmıştır (7,8).

Artık Türk Dermatolojisinin saygın dergilerinde internetle ilgili yazılar yer almaya başlamıştır (9). Meslektaşlarımızdan hala bilgisayar ve internetin olanaklarını yeterince kullanmayan çok sayıda hekimin bulunduğu göz önüne alındığında, bu kesimi dijital kaynaklarla tanıştırmak ve teşvik amacıyla dergilerimizde bir köşe hazırlanması oldukça faydalı olacaktır. Bu nedenle

Köşlü'nün internetin önemine değindiği başyazısındaki dileğinin (9) ilgili tüm kesimlerce desteklenmesi ve yanıt bulması gerekmektedir.

Bugün, Türk Dermatolojisinin henüz gelişme sürecini tamamlayamamış ve kısıtlı sayıda olsa da bir yıldan daha uzun süredir yaşama geçmiş bazı web adresleri bulunmaktadır. Bunlardan biri Ankara Tabip Odasının ana bilgisayarından ulaşılan (www.ato.org.tr/konuk/tdp/) DERMANETÜRK, diğeri ise Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi ana bilgisayarından erişilen (<http://lokman.cu.edu.tr/dermatology/>) Dermatoloji Anabilim Dalı'na ait web adresidir. Bu adreslerdeki içerik ve tasarımın mükemmelliğine rağmen oldukça az sayıda kullanıcı tarafından ziyaret edilmesi nedeniyle kısa bir açıklama yerinde olacaktır.

DERMANETÜRK Türk Dermatolojisinin yaşama geçirilmiş ilk web adresi olup internette hekim ve hastalara yönelik amaçla Ankara Dermatopatoloji Derneği tarafından hazırlanan ve

Şekil 7. DERMANETÜRK'ün web sayfası açılım görünümü.

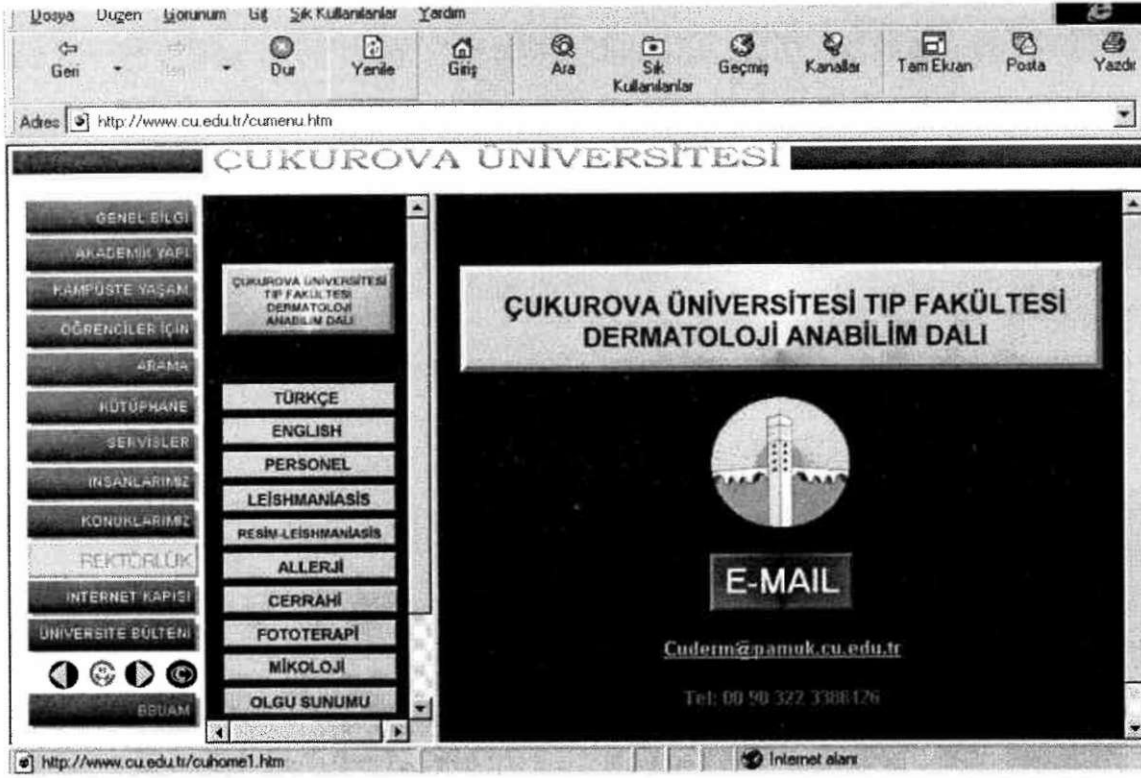
yürütülen bir çalışmadır (Şekil 7). Adreste derneğe, üyelerine, aktivitelere ve derneğin kendi yayınlarına ait bilgiler dışında Dermatopatoloji Dergisine de online ulaşım mümkün olmaktadır. Dermatolojinin yurt dışındaki birçok Akademik bölüm ve kliniklerine, atlaslarına, birlik ve derneklerine, eğitim kaynaklarına ve databaselerine de hiperlink bağlantılar mevcuttur. Geniş bir akademik takvime de sahip olan DERMANETÜRK'ün bünyesinde ayrıca aylık olgu sunumlarına ayrılmış bir yer ve tüm katılımcılara açık ücretsiz DERMANETÜRK-L adında ülkemizin ilk Türkçe dermatolojik açık tartışma listesi mevcuttur. Tartışma listesi dermatolojinin tüm alt dallarına, hekimlerin mesleki sorun ve duyurularına açık olup üye olmak için "majordomo@lidya.ato.org.tr" adresine bir elektronik posta gönderilmesi ve elektronik postanın metin bölümüne subscribe DERMANETURK-L yazılması yeterlidir.

Ülkemiz ait, tasarım ve içeriği ile dikkat çeken bir diğer dermatolojik web adresi de Çukurova

Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji Anabilim Dalı öğretim üyelerince hazırlanmış olanıdır (<http://lokman.cu.edu.tr/dermatology/>) (Şekil 8). Bu adreste de anabilim dalı çalışanlarına ait bilgiler yanında ağırlıklı olarak kutanöz leishmania ve allerji konusunun işlendiği görülmekte, ilgili diğer adreslere bağlantılar bulunmaktadır.

Türk Dermatoloji topluluğunun fertleri olarak hepimizin bu gelişmeleri yakından izlemesi ve internetin tüm araçlarını kullanarak halkımıza, Dünya ve Türk Dermatolojisi'ne katkıda bulunması gerekmektedir. Bu nedenle biz de katılımcı ve eğitici mekanizmaları kurarak kendi alanımızda internetin önünü açmalı ve internete açılmalıyız. Bu amaçla;

A) Özellikle Ankara, İstanbul, İzmir gibi büyük merkezlerde yapılan bilimsel toplantıları internet web sayfalarına geçerek tüm akademik birimlerin ve dermatoloji uzmanlarının erişimine açabiliriz.

Şekil 8. Ç.Ü. Tıp Fakültesi Dermatoloji Anabilim Dalı web sayfası açılımı.

B) Türk dermatoloji literatürünün tamamının dijital ortamlara kaydettikten sonra internet ortamında medline gibi taranır ve fulltext erişilir şekilde hazırlayabilir arzu eden her kesimden kullanıcıların ulaşabileceği adreslere yerleştirebiliriz.

C) Nadir görülen hastalıklarda, hastalara ait verilerin tek bir merkezde toplanması amacıyla hasta kayıt adresleri oluşturabilir ve bunlara hekimlerin şifre ile girmelerini sağlayabiliriz.

D) Mevcut olan ve çıkacak dergiler ile bundan sonra yapılacak kongrelerde sunulan bildirileri, en azından Türkçe ve İngilizce özetleri ile internette online erişime sunabiliriz.

E) Prof. Dr. Hulusi Behçet adresi oluşturarak hocamız ve Behçet hastalığı ile ilgili bilgilere farklı yabancı dil seçeneklerini de içerecek şekilde vererek, bu konuda ülkemizde yapılan her yeni çalışmadan dünyanın diğer yerlerinde bulunan araştırmacıların faydalanmasını mümkün kılabiliriz.

F) Halkımızı deri hastalıkları konusunda aydınlatacak web sayfaları yaparak, buralarda DERMANETURK-L de olduğu gibi forum ve tartışma gruplarına yer verebiliriz.

G) Akademik birimler arasında bilgi alışverişini ve hasta konsültasyonunu sağlayacak online erişim hatları tesis edebiliriz.

H) Tıp Fakültelerinde anlatılan dersleri internete geçerek ülkeden ve diğer Türk cumhuriyetlerinden bağlanacak öğrencilerin online erişimine açabiliriz

Alanımızda üretilen bilgi ve belgeleri internete yerleştirerek meslektaşlarımız arasında devamlı tıp eğitimini yaygınlaştırmak, yerli ve yabancı kaynakları bulmayı ve kolayca ulaşmayı sağlamak zorundayız. Türk Dermatolojisinde internet kullanımının yaygınlaştırılmasıyla birlikte düşünce ve teorilerimiz daha global bir karakter kazanacak, yerel uygulamalarımıza da yansıyor hizmet ve çalışmalarımızdan kaliteyi yükseltecektir. Bu, aynı

zamanda bize fert ya da akademisyen olarak bireysel platformda gelişen dünya ile bütünleşmemizi, böylece düşünen, üreten, bilgiyi daha yaygın ve etkili olarak kullanan çağı yakalamış insanlar olarak toplumumuzu en iyi şekilde temsil etmemizi sağlayacaktır.

Sonuçta, bugüne kadar kaçırdığımız trenleri düşünüp hayıflanacağımıza, kaçan trenlerden ibret alarak bilgi otobanında da yaya kalmamak için elimizden gelen her şeyi yapmalı, Türkiye'de internet konusunda yola çıkan öncüler arasına katılarak kişisel ya da kurumsal olarak bilimsel alanlarda prestijimizi artırmalıyız.

KAYNAKLAR

1. Tarhan C. İnternet nedir? In: İnternet el kitabı. Ilıcak Matbaacılık A.Ş. İstanbul. PVC world Aralık 1996;70: Ek Kitapçık 5-6.
2. Levine JR, Baroudi C, Young ML. İnternet büyüü? In: Acemiler için internet. Çev. Ofluoğlu S, Ofluoğlu GK. Ed. Öztürk V. İstanbul. IGD Türkiye A.Ş. Mart Matbaası. 1997.
3. Baran N. İnternet ve ötesi. Özel rapor. Byte 1995; 2(7):53-70.
4. Ünalı A. Yeni ufuklar: İnternet-2 yakında bilgisayarınızda. Net 1997; 1:94-5.
5. Oğuz Ş. Sanal kültür: Bilgi otoyolunda yaya kalıyoruz. İnternet world.tr. Nisan 1997: 18-20.
6. Akgül M. Türkiye'de internet 4 yaşında! İnternet world-tr. Nisan 1997: 88-9.
7. Metin A. İnternet ve Dermatolojide kullanımı. XIII. Prof. Dr. Lütfü Tat Simpozyumu özet kitapçığı. 6-9 Ekim 1997, Kardelen ofset Ankara 1997; 18.
8. Yücel A, Özpoyraz M. Dermatoloji ve internet. XIII. Prof. Dr. Lütfü Tat Simpozyumu özet kitapçığı. 6-9 Ekim, Kardelen Ofset, Ankara, 1997: 19.
9. Köşlü A. İnternetin dermatologlara katkıları ne olabilir? (Başyazı). Türkderm 1997; 31:106.